

Vlaanderen
is diervriendelijk

Huisdierwijzer molsalamanders

Ambystoma spp.

DEPARTEMENT
OMGEVING

vlaanderen.be/huisdierinfo

INHOUD

1 Overzicht 3
2 Natuurlijk gedrag en behoeften 4
3 Huisvesting en verzorging 5
3.1 Huisvesting 5
3.1.1 Gezelschap 6
3.1.2 Bodembedekking en inrichting 6
3.1.3 Temperatuur 6
3.1.4 Water en de luchtvochtigheid 6
3.1.5 Warmtelamp en/of full spectrum lamp 7
3.1.6 Dagelijks lichtritme en seizoenen 7
3.1.7 Verrijking 8
3.2 Voeding 8
3.3 Verzorging 9
4 Gedrag en omgang met het dier 9
5 Gezondheid 10
5.1 Voortplanting en bijhorend gedrag 10
5.2 Meest voorkomende gezondheidsproblemen 10
6 Aankoop of adoptie 11
7 Kosten 12

1 OVERZICHT

Voer
Ik ben een insecteneter. Voer me 2 tot 3 keer per week levende insecten. Hou me niet bij kleinere soortgenoten, want die eet ik ook op.

Schuilen en graven
Ik heb graag veel schuilplekken en graaf graag tunnels.

Land en water
Mijn jongen leven enkel in het water, maar als volwassen dier leef ik ook op het land.

Kijkdier
Ik heb een kwetsbare huid, raak me dus zo min mogelijk aan.

Hygiëne
Een proper terrarium is belangrijk voor mij. Vervang mijn natte en vuile bodembedekking regelmatig. Let op voor schimmel.

Gezelschap
Ik leef van nature alleen, maar kan samen met soortgenoten worden gehouden. Zet echter nooit meerdere mannetjes samen.

Nachtactief
Ik ben 's nachts actief. Overdag verstop ik me het liefst.

2 NATUURLIJK GEDRAG EN BEHOEFTEN

Molsalamanders zijn amfibieën die behoren tot de orde van salamanders (*Caudata*). Er zijn 33 soorten van het geslacht molsalamander (*Ambystoma*) gekend, maar slechts enkele daarvan worden als huisdier gehouden. De info hier verstrekt is enkel van toepassing op de gemarmerde molsalamander (*Ambystoma opacum*), de gevlekte molsalamander (*Ambystoma maculatum*) en de oostelijke tijger(mol)salamander (*Ambystoma tigrinum*). Deze molsalamanders hebben dezelfde levenswijze en gelijkaardige behoeften. De axolotl (*Ambystoma mexicanum)* behoort ook tot het geslacht *Ambystoma*, maar omdat het dier een strikt aquatische levenswijze heeft, wordt hij apart besproken.

De gemarmerde, gevlekte en oostelijke tijgersalamander komen van nature voor in Canada en Noord-Amerika. Het klimaat is er vochtig met gematigde temperaturen en vier seizoenen die zich duidelijk onderscheiden. Ze worden vaak aangetroffen in open en vochtig bosgebied, moerassen en altijd in of nabij rivieren of meren. Salamanders zijn amfibieën. Ze kunnen zowel op het land als in het water leven, maar ze zijn voor hun voortplanting afhankelijk van water. Salamanders ontwikkelen zich in verschillende levensstadia: eens uit het ei verblijven de larven permanent in het water. Na enkele maanden metamorfoseren ze tot kleine salamanders en zijn ze ook aangepast aan het leven op land. De tijgermolsalamander heeft de grootste voorkeur voor water en vertoeft altijd in het water of in het modderige slib van rivierbanken.

Naargelang van de soort verschilt hun lichaamsgrootte, -kleur en -markering. De gevlekte molsalamander heeft een lichaamsgrootte van 15 tot 25 cm en is zwart, donkergrijs of bruin van kleur. Kenmerkend zijn de gele en oranje vlekken op zijn lichaam. De oostelijke tijgermolsalamander is de grootste, en kan 17 tot 33 cm groot worden. Hij heeft een fors lichaam en felgele vlekken op een verder zwarte huid. Een volwassen gemarmerde molsalamander heeft een lichaamsgrootte van 9 tot 10 cm. Anders dan de gevlekte of oostelijke tijgermolsalamander heeft hij geen vlekken, maar opvallende witte of zilverkleurige brede banden op de voor het overige zwarte huid.

Zoals alle amfibieën is de molsalamander koudbloedig en voor zijn lichaamstemperatuur grotendeels afhankelijk van de omgevingstemperatuur. De warmte versnelt het metabolisme en helpt op die manier met de processen in het lichaam zoals de vertering. Als het te koud is in de actieve periode, dan remt het metabolisme af en kunnen ze hun voer niet goed verteren of hebben ze onvoldoende energie om te bewegen. De molsalamander heeft net als andere amfibieën een tere, dunne huid waardoor ze vocht kunnen opnemen en niet hoeven te drinken.

Het dier is vooral ’s nachts en tijdens de schemeruren actief. Tijdens die uren gaat hij op jacht en eet hij allerlei soorten geleedpotigen, zoals spinnen en duizendpoten, of slakken. Als larve voeden ze zich met kleine schaaldieren, watervlooien en kikkereieren. Ze jagen op zicht en geur en vangen hun prooi met een snelle beweging van hun kleverige tong. Overdag zoeken ze beschutting voor de zon en hun belagers in zelfgemaakte holen en onder verdorde bladeren. Vooral wasberen, schildpadden en slangen jagen op volwassen molsalamanders. Als larve vallen ze vaak ten prooi aan volwassen soortgenoten, zodat ongeveer 90% van de molsalamanders het eerste levensjaar niet overleven. Bij gevaar scheiden volwassen dieren een melkachtige, mild giftige substantie uit afkomstig van gifklieren onder de huid van rug en staart. Belagers worden in eerste instantie afgeschrikt door de felle kleur en de markeringen van de huid.

Mits een goede verzorging, huisvesting en een gevarieerde voeding wordt voorzien, kan de gevlekte molsalamander 30 jaar, de gemarmerde salamander 3,5 jaar en de tijgersalamander 25 jaar oud worden in

gevangenschap. De gemarmerde salamander heeft een hogere levensverwachting in het wild dan in gevangenschap.

Indeling in het dierenrijk

Rijk	*Animalia* (dieren)
Stam	*Chordata* (chordadieren)
Klasse	*Amfibia* (amfibieën)
Orde	*Caudata* (salamanders)
Familie	*Ambystomatidae* (molsalamanders)
Genus	*Ambystoma spp.*

3 HUISVESTING EN VERZORGING

3.1 HUISVESTING

Een of twee volwassen tijger- of gevlekte molsalamanders hebben een **terrarium** nodig van minimaal 80 x 40 x 40 cm (lengte x breedte x hoogte). Voor de kleinere gemarmerde molsalamander is een terrarium van minimaal 40 x 20 x 40 cm (lengte x breedte x hoogte) goed. Pas de grootte van het terrarium aan als je meer dan twee dieren (een groep) houdt. Hoe groter het terrarium, hoe beter je voldoet aan de behoeftes van je molsalamander. Molsalamanders vertoeven meestal op de bodem en graven graag, voorzie daarom veel grondoppervlak en voldoende diepe bodembedekking. De hoogte van het terrarium is minder belangrijk. Met een goed sluitende overkapping voorkom je dat het dier via de vegetatie ontsnapt.

Een molsalamander heeft behoefte aan een continue toevoer van frisse lucht. Je kan dus het beste **minstens twee ventilatiestromen** voorzien, één aan de voorkant en één aan de bovenkant, maar voorkom tocht. Voor een volwassen dier moet geen watergedeelte worden voorzien, maar voor de tijgersalamander en voor de gevlekte molsalamander moet je wel een waterbad voorzien.

Plaats het terrarium op een stevige ondergrond en op een rustige plaats. Trillingen kunnen voor stress zorgen. Voorzie een achterwand in het terrarium, dan voelt het dier zich beschut en veilig.

In of bij het terrarium moeten aanwezig zijn:

- per dier een plaats op grote takken en stenen met optioneel een warmte en/of full-spectrum lamp erboven
- per dier minstens één schuilplek van grote takken, boomstronken, stenen en planten
- een hygrometer, om een luchtvochtigheid van minstens 70 tot 90% te garanderen
- een plantenspuit en/of watervernevelaar
- een thermometer
- een klein, ondiep waterbad (behalve voor de gemarmerde molsalamander)

3.1.1 Gezelschap

Een molsalamander is van nature een solitaire[1] diersoort en kan dus goed **alleen** worden gehouden. Bij het houden van meerdere dieren in het terrarium moeten veel ruimte en schuilplaatsen in de vegetatie worden voorzien. Een **koppel of groep van maximum vier dieren** is mogelijk, maar meerdere mannelijke dieren kunnen onderling zeer agressief worden en mogen niet samen worden gehouden. Het is niet aangeraden molsalamanders van verschillende grootte of leeftijd samen te houden omdat grotere exemplaren kleinere soortgenoten mogelijk voor voer aanzien en opeten (kannibalisme). Daarnaast kunnen molsalamanders nooit samengehouden worden met andere amfibiesoorten.

3.1.2 Bodembedekking en inrichting

Als bodembedekking is speciaal reptielenzand of niet-bemeste, biologische potgrond aangeraden. **Zorg voor een laag bodembedekking van ongeveer 20 cm zodat het dier kan graven.** Beukenbladeren en mos zijn een goede aanvulling. Grind, houtkrullen, kokosvezels of krantenpapier zijn niet geschikt omdat ze de gevoelige huid kunnen beschadigen. In het terrarium moeten voldoende vochtige en droge plaatsen aanwezig zijn. Vergeet niet om te nat en vuil bodemmateriaal- vooral rond het waterbad- om de paar dagen te vervangen. Hou de bodem proper, want door de hoge luchtvochtigheid en het waterbad kan de bodembedekking gaan schimmelen.

Voor de inrichting zijn verschillende soorten **kweekmos, varens en vochtig boomschors** een goede keuze. In het wild leven molsalamanders vooral op de bodem tussen afgevallen bladeren en planten, en deze dieren hebben dan ook behoefte aan **veel schuilplekken**. Plaats een aantal stenen, takken of boomstronken zodat schuilplaatsen ontstaan, maar maak het niet te vol. Stenen bloempotten zijn een andere optie. Zet zware elementen altijd direct op de bodem van het terrarium en nooit op de bodembedekking. Zo voorkom je dat deze gaan kantelen als het dier ze ondergraaft en dat het daardoor gewond raakt. Molsalamanders zijn wegens hun korte poten geen klimmers, dus voorzie opstapmogelijkheden met lage, stevige takken en platte stenen.

3.1.3 Temperatuur

Voor de tijgersalamander, de gevlekte en de gemarmerde molsalamander moet zowel ’s nachts als overdag de temperatuur **18 tot 22 °C** bedragen. **Temperaturen boven 23 à 25 °C zijn dodelijk** voor deze molsalamandersoorten. Een thermometer in het terrarium is noodzakelijk, zodat je de minimum- en maximumtemperatuur goed kan opvolgen. Een terrarium plaats je nooit volledig in direct zonlicht om oververhitting te voorkomen.

3.1.4 Water en de luchtvochtigheid

Voor de molsalamander die van nature in een vochtig klimaat leeft, moet de **luchtvochtigheid** zowel ’s nachts als overdag hoog zijn, (minimaal) **tussen de 70 en 90%.** Bevochtig het terrarium elke dag tot laat in de avond meerdere keren met chloorvrij water uit een plantenspuit of installeer een watervernevelaar. Met een hygrometer kan je de luchtvochtigheid controleren. Een goede verhouding tussen de luchtvochtigheid en de ventilatie is soms een uitdaging, als vuistregel geldt dat de ruiten in de voormiddag vochtig mogen zijn, maar in de loop van de dag moeten opdrogen.

[1] Leeft alleen, niet in het gezelschap van soortgenoten

Voorzie voor de oostelijke tijgermolsalamander en gevlekte molsalamander in het terrarium een waterbad met chloorvrij drinkwater. Een voldoende grote bak waarin ze ook kunnen baden is noodzakelijk voor deze molsalamandersoorten, maar is afgeraden voor de gemarmerde molsalamander. De bak of waterschaal moet gemakkelijk te reinigen zijn en zo groot zijn dat de salamander er helemaal in past. De salamanders zwemmen niet, maar moeten wel nat kunnen zitten als ze dat willen. Zorg ervoor dat het dier niet kan verdrinken en dat het gemakkelijk uit het bad kan komen. Het waterbad moet zwaar genoeg zijn zodat de salamander het niet kan omwerpen. **Reinig het bad dagelijks**, gezien het dier zich ontlast in het water en vul het dagelijks met vers chloorvrij water.

3.1.5 Warmtelamp en/of full spectrum lamp

Omdat molsalamanders vooral actief zijn tijdens de nacht, is extra verlichting of uv-licht optioneel. De planten in het terrarium zullen echter beter groeien met een full-spectrumlichtbron (inclusief uv-licht). Om te weten of er voldoende uv-licht is, kan je een uv-spectrummeter gebruiken of de uv-lamp tijdig vervangen zoals is voorgeschreven in de bijsluiter. Glas en plastic houden uv-straling tegen. Terrariums met roosters laten wel uv-licht door van de lamp die erboven geplaatst wordt of van het zonlicht. Een rooster wordt ook gebruikt omdat het dier dan niet bij de lamp kan komen en zich niet kan verbranden.

Voorzie in het terrarium **een warmtelamp als de kamertemperatuur niet minimaal 20 °C bedraagt**. Plaats de warmtelamp of uv-lamp hoog in het terrarium om te vermijden dat het terrarium (lokaal) te sterk opwarmt. **Temperaturen boven 23 à 25 °C zijn** immers **dodelijk** voor deze molsalamandersoorten. Voorzie verder veel schuilplekken door middel van vegetatie waar de salamanders beschutting kunnen vinden.

Alle soorten salamanders kunnen plaatselijke oververhitting niet goed inschatten en kunnen daarom flinke brandwonden oplopen. **Het belangrijkste is dat het dier zich niet rechtstreeks kan verbranden en dat het terrarium niet te sterk opwarmt.** Er moet absoluut vermeden worden dat de salamander tegen of rond het lichtelement kan gaan liggen. Daarom plaats je de lamp het best in een afzonderlijk compartiment van het terrarium, bijvoorbeeld door een rooster aan te brengen tussen de leefruimte en het lampgedeelte. Voorzie daarnaast zeer **veel schuilplekken waar de salamander beschutting kan vinden voor het licht**. Warmtematten, warmtekabels en warmtestenen drogen de omgeving en bodembedekking uit en zijn daarom niet geschikt.

3.1.6 Dagelijks lichtritme en seizoenen

Molsalamanders zijn ’s nachts actief en hebben in de actieve periode dagelijks **12 uren per dag licht en 12 uren duisternis** nodig. Met timers op alle licht- en warmtebronnen kan je dit automatisch regelen. Deze salamanders komen uit gematigde gebieden en gaan in natuurlijke omstandigheden in **winterslaap**. Ook in gevangenschap boots je deze omstandigheden na. Gedurende deze periode van 8 tot 10 weken zullen ze minder eten en drinken en moet de temperatuur rond 10 à 15 °C worden gehouden. Dit is een proces waarvoor je vooraf beter advies vraagt aan kenners van de diersoort of een dierenarts met kennis van amfibieën.

3.1.7 Verrijking

Door nieuwe prikkels te geven stimuleer je het dier en doorbreek je zijn dagelijkse routine. Verrijking[2] kan bijvoorbeeld bestaan uit het variëren van voeding of afwisselen in schuilmogelijkheden. Maak slim gebruik van de beschikbare ruimte om het terrarium complexer te maken. Voorzie af en toe een nieuwe plant, niet-giftige bloemen of gedroogde bladeren uit de dierenwinkel. De molsalamander jaagt ook graag op vliegende insecten.

Verdiep je verder in de kenmerken van zijn natuurlijke omgeving (open bos- en moerasgebied) om nog meer tegemoet te komen aan de behoeften en interesses van je dier. Het is een goed teken als het onderzoekend en nieuwsgierig is. Kijk dagelijks naar het dier om zijn gedrag en behoeftes te leren kennen. Een passief dier dat weinig gebruik maken van de ruimte, is mogelijk ziek of geeft aan dat de omgeving niet goed voldoet, te koud is of tot verveling leidt. Naar manieren zoeken om je dier te verrijken is leuk, zowel voor mens als dier!

3.2 VOEDING

Voer jonge salamanderlarven dagelijks levende watervlooien, tubifex en rode muggenlarven. Na de metamorfose tot hun volwassen vorm (vanaf de leeftijd van 4 à 6 maanden) eten molsalamanders voornamelijk insecten en ongewervelden. Volwassen tijgermolsalamanders die een maximale afmeting bereiken kunnen af en toe ook met grotere prooien zoals bijvoorbeeld een pinky (haarloze baby muis) gevoerd worden. Het dieet moet gevarieerd zijn en de voederdieren van excellente kwaliteit. Hiervoor zijn **levende regenwormen, krekels, sprinkhanen, vliegenlarven en vliegen** zeer geschikt. Pesticiden in regenwormen kunnen de molsalamander zeer ziek maken, verzamel ze dus niet zelf, maar koop ze aan in de speciaalzaak. Vliegende insecten worden erg gewaardeerd en kunnen dienen als voedselverrijking. Meelwormen zijn iets vetter voer en moeten met mate gevoerd worden om vervetting te voorkomen. Bekijk de mate van vervetting, energie en groei om de voeding aan te passen.

In de dierenwinkel zijn verschillende maten van insecten te koop, van zeer klein tot groot. Het is belangrijk de juiste maat insecten te kiezen in functie van de grootte van je molsalamander. Informeer hiervoor in de dierenwinkel. Onvoldoende variatie in de voeding kan leiden tot voedingstekorten. In dat geval strooi je extra **vitamine- en mineralenpoeder** over de prooidieren.

Een volwassen dier voer je tijdens hun actieve periode (niet-winterslaap) **2 tot 3 keer per week** insecten tot het genoeg heeft. Aangezien molsalamanders nachtdieren zijn, voer je ze bij voorkeur ’s avonds. Verwijder na enkele uren de voerresten. Om bijtwonden van insecten te voorkomen verwijder je kort na het voeren de overlevende insecten of voorzie je voedsel voor ze. Bijtwonden door insecten is een heel frequent voorkomend probleem, zeker bij dieren die zich minder goed voelen.

Wat voer je een molsalamander

Dagelijks voer	Met mate voeren	Niet voeren
2-3x/week levende regenwormen, krekels, sprinkhanen, vliegenlarven, vliegen…	Vette insecten en wormen: meelwormen, wasmotten	Zeevruchten of vis
	Babymuis (voor de tijgermolsalamander)	Groenten en fruit

[2] Via voedsel of kunstmatige voorwerpen, inrichting van het verblijf, geuren of interactie met soortgenoten of andere diersoorten nieuwe en positieve prikkels aan het dier aanbieden om de kwaliteit van het leven van in gevangenschap gehouden dieren, te verbeteren.

3.3 VERZORGING

Dagelijks

- Verwijder dode insecten en overlevende insecten of voorzie voedsel voor de levende insecten
- Reinig het bad van de gevlekte en de tijgersalamander en vul met vers chloorvrij water
- Controleer de temperatuur en luchtvochtigheid
- Besproei het terrarium ’s ochtends en ’s avonds, of zoveel als nodig om een luchtvochtigheid van minimaal 70 tot 90% aan te houden
- Hou de bodembedekking op enkele plaatsen in het terrarium vochtig, maar niet nat
- Vervang te natte bodembedekking en verwijder uitwerpselen, kijk uit voor schimmelvorming
- Bekijk of de molsalamander er gezond uitziet en zich normaal gedraagt tijdens de avonduren

Minstens één keer per week

- Voer de salamanders 2 à 3 keer per week
- Reinig de terrariumwanden met heet water. Verwijder eventuele aanslag me een krabber.

Elke vier maanden

- Voer een grondige onderhoudsbeurt uit. Verplaats het dier vooraf naar een tijdelijk onderkomen. Verwijder alle materiaal en reinig de interieurelementen met heet water. Reinig ook het terrarium met heet water en ontsmet het met een speciale, voor amfibieën geschikte, terrariumreiniger. Andere producten kunnen ook bruikbaar zijn, zolang er geen restanten zijn. Spoel dus zeer grondig na!

4 GEDRAG EN OMGANG MET HET DIER

Molsalamanders zijn prachtige kijkdieren. Het zijn nachtdieren en ze rusten overdag. Respecteer hun bioritme en laat de dieren overdag met rust. Voorkom onnodige stress door bv. te tikken op het glas, met deuren te slaan of het dier onverwachts of vaak op te pakken en aan te raken. Kondig je komst aan door een murmelend of ander zacht geluid te maken.

Wegens hun gevoelige huid worden ze best zo weinig mogelijk aangeraakt. Hun dunne en delicate huid kan beschadigd worden door de olie uitgescheiden door onze huid, en als ze zich bedreigd voelen scheiden ze zelf een mild giftige substantie uit. Om de paar weken vervelt de salamander, meestal eten ze de oude huidresten op.

Om ze te verplaatsen neem je ze op met handschoenen (nooit latex!) die vooraf met water gespoeld zijn. Met je ene hand vang je de salamander, met je andere hand ondersteun je het dier. De poten laat je uitstrekken, terwijl het hoofd tussen duim en wijsvinger rust. Nog beter is om ze rustig in een hoek te manoeuvreren en ze op te scheppen met een zacht schepnetje of een plastiek bakje. Transporteer het dier in koele omstandigheden in een bak met vochtige bodembedekking (bv. vochtig mos), zodat het niet uitdroogt of te sterk opwarmt.

Molsalamanders kunnen drager zijn van salmonella. Mensen met een zwakke immuniteit vermijden daarom best het contact met deze amfibieën. Voor de gezondheid van mens en dier is een goede hygiëne in het terrarium belangrijk, en moet je na het hanteren en werkzaamheden aan het terrarium altijd je handen wassen.

5 GEZONDHEID

5.1 VOORTPLANTING EN BIJHOREND GEDRAG

Alvorens te gaan kweken, is het belangrijk na te gaan of je verantwoordelijke kopers hebt voor de jongen. De voortplanting in gevangenschap is echter ingewikkeld omdat het moeilijk is om de juiste omstandigheden na te bootsen om het paaien (het afscheiden van de eieren in het water) te bevorderen. De overlevingsgraad van de eieren is laag, zelfs als de lichaamsconditie van de ouderdieren goed is. Het belangrijkste is om te focussen op het correct huisvesten en voeren van de amfibieën.

De geslachtsbepaling bij molsalamanders is moeilijk en wordt overgelaten aan kenners of de dierenarts. Er zijn weinig geslachtsverschillen: mannelijke molsalamanders zijn meestal groter en verder zijn er kleurverschillen tussen de geslachten.

Molsalamanders zijn in natuurlijke omstandigheden solitair levende dieren die enkel samen komen om te paren. Voor de salamander begint de paartijd na een hevige regenbui, waarna ze verzamelen in de paargebieden. Tijdens de paarperiode heerst tussen de mannelijke soortgenoten veel concurrentie. Meestal zal de mannelijke molsalamander het vrouwelijke dier met zijn neus aanraken en haar proberen weg te leiden van andere mannelijke dieren. Op haar beurt zal zij zijn staart en buik aanraken. Deze aanrakingen stimuleren hem een spermapakket te deponeren dat het vrouwelijke dier vervolgens in haar cloaca opneemt. De eieren worden na de bevruchting nog dezelfde nacht afgezet. De tijgersalamander en de gevlekte molsalamander zetten de eieren af in poelen waar geen vissen voorkomen, de gemarmerde molsalamander doet dit op land, in uitgedroogde poelen. De eieren van die laatste komen dan ook pas uit als de poelen zich vullen met water.

Na het uitkomen hebben de salamanderlarven kieuwen, zwakke poten en een stevige staart die ze gebruiken om te zwemmen. Gedurende hun eerste 4 tot 6 levensmaanden verblijven ze dan ook uitsluitend in het water. Na de metamorfose van larve naar volwassen vorm zijn het kleine salamanders die met longen en stevige poten uitgerust zijn voor een leven op het land.

5.2 MEEST VOORKOMENDE GEZONDHEIDSPROBLEMEN

Kijk voor de aankoop van een dier uit naar een dierenarts die ervaring heeft met amfibieën. Gezonde molsalamanders staan sterk en hoog op hun poten, hebben een goed gevulde buik, heldere ogen en een propere neus en egale huid met een heldere kleur. Afwijkingen in gedrag, uitwerpselen, ademhaling of verkleuringen kunnen op ziektes wijzen.

De meest voorkomende gezondheidsproblemen bij molsalamanders zijn:

- **Metabolic Bone Disease (MBD)**
  Symptomen: vertraagde groei, zwakke botten en verdikte gewrichten, vaak aan het kaakgewricht, verlamming, constipatie[3].
  MBD komt voor bij zowel dieren in de groei als bij volwassen dieren. Bij dieren in de groei wordt het ook wel rachitis genoemd. Het ontstaat door een onbalans in de calcium-fosforratio (voeding). Calciumrijke en gevarieerde voeding met voldoende vitaminen zijn absoluut noodzakelijk om de aandoening te voorkomen.

[3] Constipatie is het verstopt zitten van de darmen en het niet kunnen mesten.

- **Huidproblemen en -wonden**
  Symptomen: beschadigde en aangetaste huid, infecties.
  Door bijt- of schaafwonden, schimmel- of bacteriële infecties. Consulteer een gespecialiseerde dierenarts. Wonden kunnen eveneens ontstaan door paniek, bv. bij de introductie in een nieuwe omgeving, waarbij het dier zich verwondt.
- **Inwendige parasieten** bv. wormen, flagellaten, ciliaten, amoeben…
  Symptomen: algehele lusteloosheid, vermindering van conditie, de symptomen zijn niet altijd duidelijk. Laat halfjaarlijks een mestonderzoek doen, zo kan de dierenarts wanneer nodig medicatie geven.
- **Uitwendige parasieten en huidinfecties** bv. schimmels en bloedzuigende mijten
  Symptomen: aangetaste huid, infecties.
  Schimmelinfecties komen regelmatig voor bij molsalamanders en zijn meestal te wijten aan te weinig hygiëne in het terrarium. Reinig het terrarium regelmatig en vervang stukjes van de bodembedekking wanneer ze nat en vuil zijn.

6 AANKOOP OF ADOPTIE

Molsalamanders zijn mooie kijkdieren, met een robuuste gezondheid en ze zijn niet zo stressgevoelig. Het zijn echter geen knuffeldieren: ze hebben een gevoelige huid en worden best zo weinig mogelijk aangeraakt. Ze zijn vooral ’s nachts actief en rusten overdag. Bedenk waarom je een molsalamander als huisdier wilt en of het dier aan die verwachtingen kan voldoen.

De volgende vragen helpen je over de aankoop van een molsalamander na te denken:

- Molsalamanders kunnen afhankelijk van de soort 3,5 tot 25 jaar oud worden, kan je er gedurende deze ganse periode voor zorgen?
- Begrijp je dat het geen knuffeldier is en best zo min mogelijk wordt aangeraakt?
- Begrijp je dat het een schemer- en nachtdier is waardoor je de molsalamander overdag weinig zal zien?
- Heb je genoeg ruimte en financiële middelen voor de aanschaf van een groot terrarium en al het toebehoren zoals de watervernevelaar, planten...
- Begrijp je dat je ze enkele keren per week moet voeren met levende insecten en dat je wekelijks schoonmaakwerk hebt?
- Is er een winkel in de buurt waar je de voederdieren kan aankopen, of ben je bereid deze zelf te kweken?
- Is er iemand die de molsalamander kan verzorgen als je op vakantie gaat?
- Heb je ongeveer 25 euro per maand per molsalamander over voor de voeding en verzorging?

Een molsalamander koop je bij een kweker, een dierenwinkel of een gespecialiseerd opvangcentrum. Ga bij meerder kwekers kijken voor je een molsalamander koopt. Zo kan je direct zien wat er allemaal komt kijken bij het houden van de dieren. Kies een verkoper bij wie de dieren er gezond uitzien, de terraria proper zijn, alle dieren proper water en voldoende ruimte hebben. Als je bij een handelszaak koopt, dan is de consumentenwetgeving van toepassing en heb je een wettelijke garantie op de gezondheid van de dieren.

Wees kritisch en durf vragen te stellen. Als koper ben je verantwoordelijk voor een goede keuze. Koop geen zwakke of zieke dieren, want zo hou je foutieve handel in stand. Let goed op of de dieren geen verwondingen of vervormingen hebben. Als je verwaarloosde dieren opmerkt, dan kan je dit melden bij Dierenwelzijn Vlaanderen via het Meldpunt verwaarloosde of mishandelde dieren.

Voordat je een molsalamander mee naar huis neemt, moet het terrarium in orde zijn, zodat het klaar is voor de komst van het dier. Op deze manier zullen de planten gedijen in het terrarium en zal de omgeving stabiel zijn. Na aankoop moet het dier een aantal dagen tot weken wennen aan de nieuwe situatie. Geef het dier rust, want dit is een stresserende periode.

7 KOSTEN

De aankoopprijs van een molsalamander begint bij 30 euro, afhankelijk van de soort, leeftijd en kleur. Speciale soorten of varianten zijn duurder.

De aankoop van een terrarium en de meeste toebehoren is een eenmalige investering. Richtprijzen kan je hier vinden.

Maandelijks kost een molsalamander ongeveer 25 euro voor voer, voedingssupplementen, bodembedekking, elektriciteit en water. Als het dier ziek wordt of je wil kweken, kunnen de kosten hoog oplopen.

Wat kost een molsalamander jaarlijks?

Jaarlijkse kosten	Bedrag
Bodembedekking	100
Levende insecten	150
Elektriciteit en water	50
Totaal	**300 euro**

Postadres
Koning Albert II-laan 15 bus 548
1210 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn